

AVUI PRESIDENT EXECUTIU / Antoni Cambredó / CONSELLER DELEGAT / Pere Torrades / DIRECTOR GENERAL / Carles Flo / DIRECTOR COMERCIAL / Oriol Gallissà / CAP DE DISTRIBUCIÓ / Leandre Basanta / DIRECTOR DE PRODUCCIÓ / Joan Serra / DIRECTOR FINANCER / Ivan Grau / CAP DE SISTEMES / Quico Domingo / SORTIM SELECT PUBLICATIONES, SA. DIRECCIÓ / Josep Llano / CAP DE REDACCIÓ / Alexandra Serret / REDACCIÓ / Oriol Ballester / Lara Malvesti / C/ Enric Granados, 84, 5a planta - 08008 Barcelona / Tel. 93 217 30 52 / e-mail: sortim@blink.net / www.avui.cat / sortim / FOTOGRAFIA / Pedro González, Roger Labrés, Jack Ristol, Alexandre Serret, Ivan Sánchez / DISSENY ORIGINAL / Albert Bemat / DIRECCIÓ D'ART / Beatriz Rodríguez / MAQUETACIÓ / Cristina Ristol / COL·LABORADORS / Abel Ubach / Thais Gutiérrez / EDICIÓ LINGÜÍSTICA / Elisabet Kamal / PREIMPRESSIÓ / PACHER / IMPRESSIÓ / FRATER, PUBLICITAT CORPORACIÓ CATALANA DE COMUNICACIÓ, S.L. / DIRECTOR DE PUBLICITAT / Valentí Martí / CAP DE PUBLICITAT / Jordi Gálvez / Enric Granados, 84 - 08008 Barcelona. COORDINACIÓ I RESERVES: Tel: 93 316 39 04 - Fax: 93 445 81 93 adreça electrònica: publicitat@avui.cat.

PORTADA | Ivan Sánchez

06

sumari 30|01

- 04. PER DESCOBRIR**
- 06. CAP DE SETMANA**
Benissanet, el poble natal d'Artur Bladé
- 14. TOT UN DIA**
Una visita a la capital d'Osona
- 18. CASES PER SOMIAR**
Hacienda La Boticaria
- 20. TERRA DE CASTELLS**
El castell de Vilobí d'Onyar
- 24. AMB LA CANALLA**
Iniciació al joc de bitlles
- 28. A COMPRAR**
Cadires, peces d'autor
- 34. BASAR**
- 36. RESTAURANTS**

24

- 38. SORTIM DE NIT**
Restaurants on sopar després de les onze de la nit
- 44. CINEMA, TEATRE, MÚSICA I ART**
- 48. TOT CATALUNYA**

Oliveres i pau

Ruta literària senyalitzada

BENISSANET

viatge a l'espè

Si Josep Pla és el cronista de l'Empordà, Artur Bladé Desumvila ho és de la Ribera d'Ebre. Des de l'exili, va immortalitzar sobre el paper els usos i costums del poble de Benissanet, la pàtria enyorada.

RUTA
PATROCINADA
PER

GUIA

Campsa

IET, erança

FA UNS ANYS Anton Maria Espadaler es preguntava, en un article al diari, per què en la voluminosa història de la literatura catalana només es dedicava una pàgina a Artur Bladé Desumvila (Benissanet

1907 - Barcelona 1995). El qui es considera el Pla de les terres de l'Ebre, exiliat a França i Mèxic fins al 1961 per la Guerra Civil, va practicar la literatura d'usos i costums en dietaris sobre la seva terra, l'Ebre, i el seu poble, Benissanet. També va ser un gran biògraf de personatges capdals de la cultura catalana, com Rovira i Virgili i Pompeu Fabra.

Benissanet, un poble supervivent

Els extrems de ponent i llevant de Benissanet fan

frontera amb la serra de Cavalls i el riu Ebre, dos elements ben emblemàtics. Benissanet és popular perquè és un dels primers productors de fruita dolça de la comarca. De fet, els seus pagesos presumeixen que les primeres cireres i els préssecs més matiners de la zona són sempre els seus, any rere any.

El nom de la vila fa pensar que Benissant havia estat una alqueria musulmana, abans de passar, més tard, a mans dels hospitalers, els fundadors de la castellania d'Amposta. L'expulsió dels moriscos va ser un dels episodis més amargs per a aquesta vila, que va patir especialment les guerres dels Segadors i de Successió i l'epidèmia de còlera. Ara bé, la petjada històrica més visible actualment és la Guerra Civil, que va causar un gran nombre de víctimes i destrosses d'edificis, com ara l'antiga església, de la qual es va poder recuperar un retaule del segle XVII.

PUBLICACIÓ inèdita

Cossetània Edicions publica aquest mes dues obres de Bladé i Desumvila, una bona notícia, ja que mai no ha estat fàcil trobar obres d'aquest escriptor, poc publicat. Es tracta dels volums V i VI de l'*Obra completa* d'Artur Bladé: *Cicle de la terra natal III. L'edat d'or* i *Viatge a l'esperança. Impressions d'un viatge a la nostra terra l'any 1956 i de l'exili a Mèxic*. En el primer es presenta –complet– el petit monument de la memorialística catalana

del segle XX que és l'Edat d'Or (inclou textos inèdits). I en el volum VI, els dos llibres més representatius de l'etapa mexicana de l'escriptor.

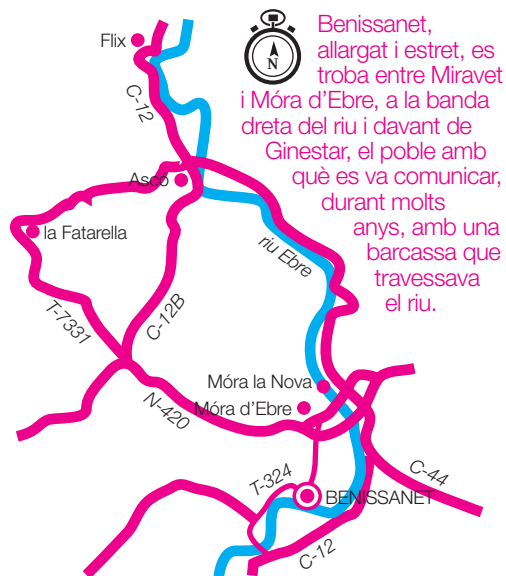
Petit pagès i petit burgès

“El clos natal de Benissanet em fa reviure la meva noiesa i els treballs i els dies en un poble i una terra que sempre m'han parlat al cor. Em plauen també les humils tasques agrícoles amb què m'entretinc (regar uns quants arbres, sulfatar els parrals, tallar

Un agricultor amb Benissanet al fons

Al cor de la Ribera d'Ebre

Benissanet, allargat i estret, es troba entre Miravet i Móra d'Ebre, a la banda dreta del riu i davant de Ginestar, el poble amb què es va comunicar, durant molts anys, amb una barca que travessava el riu.

Benissanet

branques seques, treure les herbes del caminal, etc.) quan em canso de llegir o d'escriure. Bado amb el pas dels núvols –sempre canviants–, les postes de sol, el vol de les orenetes (cada vegada n'hi ha menys) i el trescar dels pardals. Jo sóc, per nissaga, un híbrid de petit pagès i de petit burgès; i, per les circumstàncies, de vilatà i de ciutadà.” Aquest fragment de *Viure*

NO TE'L PERDIS!

MAS TANIET

 A pocs metres de la riera trobem aquest mas envoltat d'arbres fruiters i amb vuit habitacions plenes de llum. Les habitacions dobles tenen banyera o dutxa d'hidromassatge. Amb esmorzar, costen uns 80 €. També té un restaurant on podeu tastar plats típics amb productes de la terra. Fan un menú de dos primers i dos segons per 20 €, aproximadament. També fan àpats infantils i vegetarians.

Camí de Móra, s/n // Benissanet
Tel. 977 407 604
www.mastaniet.com

Restaurant Molí d'en Xim

 Antic molí d'oli restaurat i decorat fusionant elements tradicionals i de disseny modern. S'hi fan plats tradicionals en els quals destaca la presència de l'oli d'oliva verge del poble. S'aconsella fer reserva.
A partir d'uns 15 €.

c/ Major
Miravet
Tel. 977 407 758

Restaurant l'Embarcador

 Restaurant preciós, decorat amb fusta, com si fos un vaixell, i amb un jardí molt bonic. Cuina renovada amb peix fresc.
28-35 €.

Ctra. C-12, km 66
Garcia (Móra d'Ebre)
Tel. 977 400 050

Hotel Móra Park

 Allotjament proper a les poblacions de Móra la Nova i Móra d'Ebre. Té 18 habitacions.

L'hotel disposa de jardí, calefacció i restaurant, així que ofereix la possibilitat de la mitja pensió. L'habitació doble costa uns 60 €.

Ctra. de l'Hospitalet de l'Infant, s/n
Móra la Nova
Tel. 977 400 929

Cal Pigat

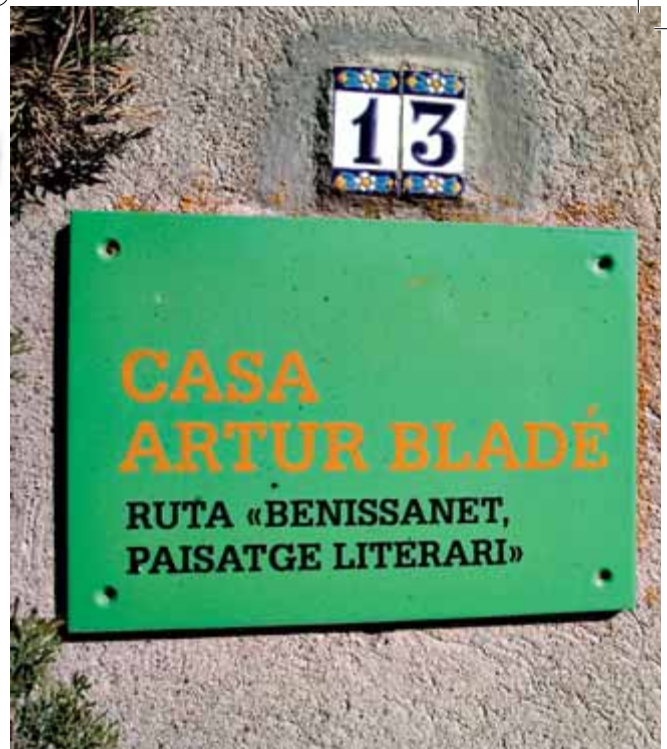
 Casa rural del segle XVIII. Té capacitat per a cinc persones (una habitació doble i una triple). Cuina i bany equipats. A més, disposa de sala d'estar i menjador amb TV.
Uns 130 € per la casa completa.

c/ Major, 20
Miravet
Tel. 977 407 013
www.calpigat.com

Cal Tomàs

 Casa rural renovada respectant l'estructura original. Cada habitació és diferent. Uns 60-80 €.

c/ Caseres, 13.
Bot
Tel. 667 521 654
www.caltomas.com

a Tarragona. Fells d'un dietari 1970-1971 ens mostra el tarannà del Bladé cronista, la seva passió per la vida rural, per la literatura i, per damunt de tot, per la seva terra.

Ruta 'Benissanet, paisatge literari'

Podeu fer la ruta per iniciativa pròpia, seguint els plafons informatius o bé fent-vos guiar per un expert de l'Associació Artur Bladé i Desumvila. L'itinerari que recorre el poble natal de l'escriptor parteix de la Seu de l'Associació, on hi ha una exposició permanent

INFO PRÀCTICA

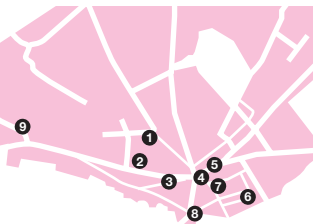
Ruta literària

Punt de trobada: Seu de l'Associació Cultural Artur Bladé i Desumvila.

El preu de la ruta guiada és de 40 €, i en grups de dotze persones o més, 3 € per persona. El preu inclou les explicacions d'un o dos guies especialitzats i de

material divers sobre Artur Bladé, la vila de Benissanet i la comarca de la Ribera d'Ebre. A més, si es demana amb antelació, l'associació ajuda a organitzar altres rutes per les poblacions veïnes i per atractius de la comarca. També, amb temps, us poden guiar sobre on allotjar-vos o on anar a sopar.

1. Centre Cultural ABD
2. La Renaixença
3. La font Gran
4. El Portal
5. Carrer de Bonaire
6. Els carrers de dins
7. Plaça de la Verdura
8. L'Omplidor
9. El raval dels Canterers - Casa Bladé

sobre l'escriptor, *Artur Bladé i Desumvila: escriptor de l'Ebre català, cronista de l'exili*. Caminareu fins a arribar a la societat de La Renaixença (avui el Casal Municipal), a la plaça del mateix nom. Bladé va estar molt vinculat a l'activitat social i cultural del poble, on fins i tot va fer de mestre, trencant els esquemes tradicionals de l'ensenyament a Benissanet en obrir les portes d'una escola mixta i laica. La parada següent és la font Gran, la primera font del poble, tota una revolució per a les dones de l'època, que van deixar d'anar al riu. La imatge de les dones amb càntirs al cap va

La font Gran

impactar Bladé, que les va comparar amb estàtues gregues. La plaça també és coneguda com la plaça del Coc, per la seva forma i perquè és de terra atapida, extreta del refugi antiaeri de la Guerra Civil. A continuació anirem al Portal, l'antiga entrada al nucli de la població. És on es troba la casa natal del cronista, que va ser destruïda per la guerra incivil, tal com deia Bladé. Des d'aquesta situació, al centre del poble,

el Bladé més customista podia embadalir-se amb el dia a dia de Benissanet i la seva gent. Tot seguit arribareu al carrer Bonaire, al davant de l'església, on hi havia la casa de l'avi matern de l'escriptor, la biblioteca del qual convertiria el nostre protagonista en un lletraferit. Bladé deia: "Perquè la gent jove s'introdueixi en la lectura han de trobar llibres a casa. Els pares han de comprar-ne perquè els tinguin a l'abast." Més endavant, us detindreu al carrer de Dins, davant de la llibreria Mascot, on es trobava l'antiga església, destruïda durant la Guerra Civil.

La plaça de la Verdura és l'aturada següent. Antigament s'hi ballava la jota típica de la població i s'hi celebrava un mercat de pagès important, un bagatge que feia l'indret molt interessant per a Bladé, notari d'usos i costums.

Després d'aturar-vos a l'Omplidor, i abans de tornar al Centre Cultural, us aturareu al raval dels Canters. Des del mirador hi ha una vista panoràmica del poble i del castell de Miravet, al qual Bladé va dedicar el llibre *El castell de Miravet* (Dalmau Editors).

SORTIM COM S'HI ARRIBA

Des de Barcelona: baixeu per la AP-7 direcció Tarragona-València. Sortiu a Reus i preneu la N-420 direcció Móra d'Ebre. Uns quilòmetres abans d'arribar-hi preneu la C-12 i trobareu Benissanet.

Epíleg

Cadascú té el seu Benissanet, el seu refugi de calma i harmonia, la seva terra mimada d'infantesa, que mai no resulta tan maca davant dels ulls d'un foraster. En el seu llibre *Les pri-*

NAVEGAR per l'Ebre

Per tot Catalunya es fan moltes rutes amb piragua, però l'Ebre és especial. L'empresa Beniemocions organitza autèntiques rutes de descobriment del medi ambient i la història i el

paisatge del riu. Podeu fer rutes d'una hora, de tot un matí o de tot un cap de setmana, si voleu. Us explicaran la història a l'Ebre a l'antiguitat (llaguts, rais, el camí de sirga...), i us faran cinc cèntims de l'ornitologia, els

crustacis d'aigua dolça i altres espècies de la zona. El preu d'una ruta de tot un matí és d'uns 10-15 € (grups) o 20-25 € (particulars).

Embarcador de Benifallet
Tel. 619 334 384
www.beniemocions.cat

meres descobertes, Bladé relatava, recordant la rica vida cultural del poble: “El director del quadre escènic de La Renaixença era un barber catalanista que em feia copiar alguns dels papers de l'obra que volia representar. I així vaig aprendre a escriure el català –o, almenys, millor del que sabia.”

Quan Bladé va tornar al seu poble va sentir certa decepció, com tants exiliats que durant el temps fora de casa havien idealitzat la seva pàtria. Amb tot, va continuar embadalint-se i escrivint de Benissanet i per a Benissanet. ■

Per saber-ne més

Associació Cultural Artur Bladé i Desumvila
www.riberaebre.org/arturblade